

Světový den duševního zdraví upozorňuje na duševní problémy na pracovišti, v Česku je problematika opomíjená

Na 10. října každoročně připadá Světový den duševního zdraví. Jeho tématem pro letošní rok je duševní zdraví na pracovišti – tato problematika je přitom v České republice výrazně opomíjená.

„Duševní problémy na pracovišti ovlivňují významnou část populace napříč Evropou. Dle dat ČSSZ bylo v Česku jen v 1. pololetí roku 2017 ukončeno 22 648 případů dočasné pracovní neschopnosti pro duševní nemoci, které celkově zahrnovaly téměř 2 miliony pronesaných dní. Celkový reálný počet dní v neschopnosti z důvodu duševní nemoci je však vyšší, a to především z důvodu stigmatizace duševního onemocnění a související neochotě přiznat duševní problémy před zaměstnavatelem,“ vysvětluje Mgr. Lucie Kondrátová, z Národního ústavu duševního zdraví (NUDZ).

Problém zdravotní, společenský i ekonomický

Duševní onemocnění jsou tak fenoménem, který do pracovní sféry výrazně zasahuje. Podle dřívější studie Mgr. Miroslavy Janouškové, Ph.D. a dalších odborníků z NUDZ se duševní onemocnění ročně podílejí na celkovém počtu nově přiznaných invalidních důchodů zhruba 17 procenty a představují nejrychleji rostoucí příčinu pro udělení invalidního důchodu v ČR, mezi lety 2001 a 2011 se podíl duševních onemocnění mezi příčinami invalidních důchodů téměř zdvojnásobil. Duševní onemocnění jsou druhou nejčastější příčinou přiznání invalidního důchodu v ČR.

Téma je velmi důležité i pro to, že má upozornit na stigmatizaci lidí s duševním onemocněním. „Naše předchozí výzkumy potvrdily, že pouze 19,6 % lidí v Česku by bylo ochotných mít za spolupracovníka člověka s duševním onemocněním. Například ve Velké Británii je toto číslo výrazně vyšší – 68 %,“ upozorňuje PhDr. Petr Winkler, vedoucí výzkumného programu Sociální psychiatrie NUDZ. Pomoci by mohly preventivní programy – studie dokazují, že včasná prevence je účinná až v 50 % případů. Podpora duševního zdraví zaměstnanců je navíc prospěšná i pro zaměstnavatele – zaměstnanci v duševní nepohodě jsou totiž méně produktivní, mají častěji problémy s koncentrací a se schopností se rozhodovat.

Zmapovat situaci pomůže dotazníkové šetření

Již zmíněná Velká Británie se tématem duševního zdraví na pracovišti zabývá velice důkladně. „Například program Time to change (Čas na změnu) hledá způsoby, jak redukovat stigmatizaci lidí s duševním onemocněním na pracovišti. Je přitom třeba si uvědomit, že pojem pracoviště si většinou nespojujeme také s prací z domova, výchovou dětí nebo péčí o nemocné – i v těchto případech jsou duševní onemocnění častá,“ upozorňuje jeden z předních světových odborníků na stigmatizaci lidí s duševním onemocněním, profesor Norman Sartorius. V důsledku těchto aktivit se řada mezinárodních firem zařadila do programu na zlepšení přístupu k duševnímu zdraví na pracovišti.

Změny se chystají i v Česku. „V Národním ústavu duševního zdraví chceme toto téma otevřít i pro českou veřejnost. Připravili jsme proto dotazník, jehož cílem je zjistit, jak hodnotí podmínky na pracovišti z hlediska duševní hygieny sami zaměstnanci. Kromě postojů a podmínek zaměstnávání lidí s duševním onemocněním nás zajímá i osobní zkušenost zaměstnanců ohledně míry pracovní zátěže a negativních faktorů na pracovišti, jako jsou stres, neadekvátní pracovní podmínky či nedostatečná komunikace a dopady těchto skutečností na jejich pracovní a osobní život,“ uzavírá Miroslava Janoušková. Dotazník bude přístupný online od 10. 10. na webových stránkách a facebooku NUDZ.

PhDr. Petr Winkler

vedoucí výzkumného programu

telefon: (+420) 728 221 883

e-mail: petr.winkler@nudz.cz

Mgr. et Mgr. Miroslava Janoušková, Ph.D.

výzkumný pracovník

telefon: (+420) 283 088 421

e-mail: miroslava.janouskova@nudz.cz